

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Zbigniew Kapiński

w sprawie M. S. i in.

oskarżonej o czyn z art. 258 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,

w dniu 26 czerwca 2025 r.,

wystąpienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 14 kwietnia 2025 r., sygn. akt VI K 13/23

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

uwzględnić wniosek i przekazać sprawę Sądu Okręgowego w Krakowie, sygn. akt VI K 13/23, do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach

UZASADNIENIE

Do Sądu Okręgowego w Krakowie wpłynął akt oskarżenia przeciwko oskarżonym M. S., D. D., R. S., A. M., T. C., D. G. i J. B., którym postawiono m. in. zarzut popełnienia przestępstwa z art. 258 § 1 k.k.

Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Okręgowym w Krakowie w VI Wydziale Karnym pod sygnaturą VI K 13/23.

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2025 r. Sąd Okręgowy w Krakowie na podstawie art. 37 k.p.k. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie

przedmiotowej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu wystąpienia, Sąd Okręgowy wskazał, że jedną z osób oskarżonych w sprawie VI K 13/23 jest M. S., która w niniejszej sprawie ma status oskarżonej, zaś w sprawie o sygn. akt VI K 105/23 również prowadzonej w tymże Sądzie Okręgowym, przez tego samego referenta, jako obrońca. Sąd występujący z inicjatywą podkreślił zatem, że w razie procedowania w tym składzie, dochodziłoby do sytuacji, gdy ta sama osoba ma (choć oczywiście w różnych sprawach będących w referacie tego samego sędziego) raz status obrońcy, a raz oskarżonej, co może w odbiorze społecznym stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny. Jednocześnie Sąd właściwy do rozpoznania sprawy wskazał, że brak jest podstaw do złożenia przez sędziego referenta wniosku o wyłączenie od rozpoznania przedmiotowej sprawy, bowiem nie łączą go z żadnym oskarżonym jakiegokolwiek okoliczności mogące wpływać negatywnie na jego obiektywność, niemniej jednak – jak zauważył Sąd Okręgowy - patrząc przez pryzmat „modelowego obywatela” sprawa oskarżonych, a wśród nich radcy prawnego z okręgu krakowskiego, winna zostać rozpoznana przez inny sąd równorzędny spoza apelacji krakowskiej ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Obrońca oskarżonej M. S. pismem, które wpłynęło do Sądu Najwyższego w dniu 3 czerwca 2025 r., wniósł o nieuwzględnienie wniosku.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Wniosek Sądu Okręgowego w Krakowie zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim zauważyć należy, że określona w art. 37 § 1 k.p.k. instytucja stanowi wyjątek od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy, zatem jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, tryb przekazania sprawy, o którym mowa w powołanym przepisie, znajdzie zastosowanie, jeśli okoliczności danej sprawy mogą wpływać na swobodę orzekania bądź mogą wywołać przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy. W zakresie art. 37 k.p.k. mieści się również sytuacja, w której z uwagi na układ procesowy i okoliczności sprawy, powstaje w odbiorze

społecznym – nawet w opozycji do rzeczywistego stanu rzeczy – przekonanie, że sprawa nie zostanie rozpoznana w sposób bezstronny (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 lipca 2024 r., I KO 52/24; 20 maja 2025 r., IV KO 56/25; 22 maja 2025 r., III KO 77/25).

W ocenie Sądu Najwyższego argumentacja przedstawiona przez Sąd Okręgowy w Krakowie jest zasadna i prowadzi do uwzględnienia wniosku. Przede wszystkim godzi się zauważyć, że zaistniała w tymże Sądzie konfiguracja osobowa (stron, obrońców) oraz składu orzekającego w sprawach VI K 13/23 i VI K 105/23 kształtuje specyficzną sytuację, która w odczuciu społecznym może wywołać wątpliwości co do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny. Okoliczność, że ten sam sędzia jest referentem w sprawie oskarżonej M. S. oraz jednocześnie w innej sprawie, w której oskarżona występuje jako obrońca - w odbiorze postronnego obserwatora – niezależnie od rzeczywistego stanu rzeczy – może rodzić wątpliwości co do obiektywnego i bezstronnego rozpoznania przedmiotowej sprawy przez Sąd Okręgowy w Krakowie.

Nie ulega zatem wątpliwości, że dobro wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w art. 37 § 1 k.p.k., uzasadnia odstępianie od właściwości miejscowej i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach, który znajduje się w stosunkowo bliskiej odległości od Sądu właściwego, zważywszy, że jest to sąd spoza apelacji krakowskiej.

Należy przy tym podkreślić, że Sąd Najwyższy, mimo uwzględnienia wniosku, nie stwierdza, że rzeczywiście Sąd Okręgowy w Krakowie byłby w sprawie stronniczy, niemniej jednak mając na uwadze odbiór społeczny, zastosowanie tej wyjątkowej instytucji w niniejszej sprawie jest konieczne, by uniknąć formułowania w tej materii jakichkolwiek zarzutów. Ponadto w aktualnym stanie rzeczy jest to jedyna instytucja, której zastosowanie zapewni (w odbiorze społecznym) warunki do bezstronnego i obiektywnego rozpoznania sprawy, bowiem jak wskazano w wystąpieniu, sędzia referent nie stwierdził podstaw do złożenia wniosku o wyłączenie od rozpoznania w żadnej z powołanych spraw.

Sąd Najwyższy mając na uwadze powyższe orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[r.g.]